

skega trgovca in obrtnika, samo da mu ne da kakega krajcarja zaslužiti, vse svoje potrebščine kupuje le pri rojakih in od Slovana le to, česar drugod ne dobi, v službo jemlje samo Nemce in nemškutarje, da, celo dekle in hlapce išče mej Nemci in le kadar jih tam ne dobi, tudi mej Slovani.

Pomislimo dalje, kakšen namen imata „Südmark“ in ravnokar ustanovljena „Südmarkische Volksbank“, namen, z nemškim denarjem podpirati nemške trgovce in obrtnike, ki živijo mej Slovenci, ter jim omogočiti, da pride slovenska trgovina in obrtnost v nemške roke in se tako prepreči narodnogospodarsko osamosvojenje Slovencev.

Tacih in jednacij dokazov se da navesti še mnogo in vsi oznanjajo na ves glas, da so Nemci v izvajanju nacijonalizma na narodnogospodarskem polju tisočkrat brezobzirnejši in krutejši kakor Slovenci, da smo tlačani tudi na tem polju podobni ovcam, Nemci pa volkovom.

Obrtnijske raznoterosti.

Dobavni razpis. C. kr. trgovinsko ministrstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da je ravnateljstvo kralj. belgijskih državnih železnic v Bruslju razpisalo ponudbeno razpravo glede dobave železniških pragov iz hrastovega in bukovega lesa l. 1901 in 1902. Pismene ponudbe za to se lahko takoj vložijo na naslov „Direction de Voies et Travaux, rue de Louvain 11, Bruxelles.“ Natančnejša pojasnila se dobe v „Bureau central des renseignements concernant les adjudications“ in Brüssel, rue des Augustins, 17.

Za izvoznike. C. kr. trgovinsko ministrstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da vsled mnogih izjav, katere je Lloydov upravni svet poslal c. kr. pomorskemu oblastvu v Trstu, izvozniki (eksporterji) iz ekonomičnih razlogov v obče ne skrbijo dovolj za varno in solidno zavijanje blaga, ki je namenjeno za prekmorski izvoz. Posebno naj se tukaj omenijo pošiljatve papirja, ki so bile z malimi izjemami srednje, pa tudi prav slabo zavite, tako da so se morale odkloniti kot neprikladne za prekmorski prevoz v direktnem prometu, še manj pa kot primerne za promet, pri katerem se večkrat prelaga. V zadnjem času so se tudi ponovljeno čule pritožbe o slabih zavojih in tovorih žebeljev in sodov, ki so bili z ozirom na njih znatno težno veliko preslabo zaviti.

Trgovski in obrtniški zbornici je došlo poročilo, da je ravnateljstvo državnega premogokopa v Perniku (Bulgarija) razpisalo ponudbeno razpravo, ki se bo vršila 29. novembra 1900 pri okrožni finančni prefekturi v Zofiji, za dobavo lesa, ki se bo pri omenjenem premogokopu potreboval v letu 1901. Približna vrednost dobave je 198.000 frankov. Varščina znaša 9900 frankov. Natančnejši dobavni pogoji, cahier des charges itd. se lahko pogledajo ob delavnikih pri omenjenem finančnem oblastvu.

Kmetijstvo.

Tri bogate vasi.

(Konec.)

Kmet v navedenih vaseh seje žito, ki se je kemično preiskalo na čistost. Vsaka vas ima stroj za čiščenje žita.

Tako ima vsaka vas brane za čiščenje travnikov. Travniki se z umetnimi gnojili gnojijo. Pro hektar dobijo v teh vaseh 50—60 meterskih stotov sena in otave. (To približno dajejo tudi naši najboljši travniki.) Če se voda na travnike napelje, dobijo ti Nemci do 80 meterskih stotov na hektaru. Povprečno dobijo v Nemčiji 29 meterskih stotov sena in otave na hektaru. V Friedrichstalu se porabi na leto za 3000 mark umetnih gnojil, v Hagsfeldu 1000 mark. Te tri vasi pa kupijo na leto v Karlsruhe za 33 tisoč mark gnoja iz stranišč in hlevov. Ti stroški se jim povrnejo. V vsakem hlevu v teh vaseh stoji 2—3 glav goveje živine. Veliko svežega mleka prodajo v mestu Karlsruhe. Zadružno tamošnje mlekarstvo porabi vsak dan 700—800 litrov mleka za surovo maslo. Zraven redijo izborne pasmi prascev za trgovino in prešiče do masti. Najmanjši kmet v teh vaseh kupi na leto za 30—100 mark boljše klaje, (Kraftfutter) iz oljarn, pivovarn. Vse tri vasi na leto za 40 tisoč mark.

Ti kmeti tičijo popolno v denarnem gospodarstvu, naturalnega ni več sledu. Te vasi proizvajajo za veliki trg in kupujejo na velikem trgu. Kmeti teh treh vasi kupijo in povzijejo na leto 670 meterskih stotov sladkorja. To stane 45—50 tisoč mark. Na jednega človeka pride 17 kil. (V drugi Nemčiji 8 kil.) Kave se povzije na leto 145 met. stotov v vrednosti 60 tisoč mark, na jeden želodec 3½ kile, v drugi Nemčiji pa 2½ kile. Oblačijo se ti kmeti moderno. Za obutev izda jeden 70—80 mark, za obleko 100—120 mark na leto.

Zajutrek teh kmetov obstoji iz kave z mlekom in sladkorjem in iz sveže zemlje. Kava je čista, nič cikoriije. Okolo 10. ure dop. drugi zajutrek: kruh in nekaj klobase ali tudi sira in po leti sadni most. Opoludne: juha, sočivje, salata — in v bogatejših hišah, ki imajo 3—4 hektare zemlje 5krat, v manj premožnih 3krat na teden meso. V nedeljah volovsko ali telečje meso. V božiču se v vsaki hiši zakolje svinče. Po leti se kupuje meso pri mesarju. Nekateri zakoljejo po 4 prešiče, da imajo tudi po leti meso.

Majhne hiše zginjevajo, lepe prostorne hiše se v teh vaseh zidajo. Po večjem so te hiše jednonadstropne. V jedni hiši stanuje 6—7 oseb. Izredna snažnost je v teh hišah. V vsaki hiši je boljša soba, v katero otroci ne smejo, kmet pa le, če si čevlje prej izzuje. V tej sobi je tudi zofa. V tej sobi ima kmetica svoje najlepše reči, to je njeno svetišče. Tudi preproge se v njej najdejo. Zlate prstane ima vsak par, drsalnice vsak mladič, istotako tudi žepno uro. Ob novem letu 1894 se je samo v Blankenlochu 1209 vizitnic razposlalo trgovskim prijateljem. Razven verskih knjig imajo samo v malem Friedrichstalu 76 političnih časopisov, razven tega pa še dosti leposlovnih. Strokovne časopise kmetijstva ima vsaka hiša. Na razstavah so ti kmeti zmagovalni tekmeči. Dr. Hecht piše: „Prebivalstvo teh vasi se je v tem stoletju podvojilo, blagostanje vsacega posameznega in občine se je še hitreje pomnožilo, prej prav nizke potrebe so se